

*Манько О.С., студент. гр. ЕОБ-19,  
Савеленко Г.В., к.т.н., ст. викл.  
Центральноукраїнський національний технічний університет  
м. Кропивницький*

## **ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ**

Держава здійснює найбільший вплив на формування економічної безпеки підприємства. За допомогою прямих і непрямих важелів втручання, вона створює економічні умови діяльності підприємств, що призначені для захисту економічних інтересів держави та її національної економіки. При настанні надзвичайних ситуацій та станів відбувається перевірка «на міцність» економіки держави і, відповідно, дієвість її антикризових механізмів управління. Актуальність теми визначається наявністю системних змін у суспільно-політичному та соціально-економічному житті України.

Дослідженню теорії й практики формування і функціонування механізмів державного антикризового управління присвячено праці відомих українських і зарубіжних вчених, зокрема І. Ансоффа, А. Гальчинського, В. Геєця, Дж. Кейнса, Л. Лігоненко та ін. Проте, багато питань у цій сфері залишаються ще дискусійними та потребують подальшого дослідження.

У зв'язку з поширенням у всьому світі гострої респіраторної інфекційної хвороби COVID-19 Кабінет Міністрів України запровадив певні карантинні заходи на території України. Суб'єктам господарювання приходить підлаштовуватись під ті умови, які визначили їм представники влади. За даними опитування проведеного спілкою українських підприємців [1] майже 60% власників бізнесу продовжують діяльність під час обмежень (це переважно великий і середній бізнес), проте 29% припинили роботу (характерно для мікробізнесу). При цьому, 51% підприємств здатні протриматися в умовах карантину лише 1 місяць, а кожен четвертий бізнес – витримає 2-3 місяці роботи в даних умовах і не збанкрутувати. 6% підприємців повністю закрили бізнес, у цю категорію потрапив переважно мікро- та малий бізнес. Лише 3% респондентів вказують, що їхній бізнес зможе працювати тривалий час за необхідних умов (орендні канікули, віддалений доступ для співробітників, перегляд бізнес-моделі).

Введення карантинних заходів спричинили за собою спад світової економіки, який може тривати не тільки до кінця поточного року, але й наступного. Ускладнює ситуацію в країні повернення близько 2 млн трудових мігрантів. Але в Україні немає офіційної статистики щодо загальної кількості українських трудових мігрантів, так як більшість з них працюють в «тіні». Неможливо спрогнозувати, як довго трудові мігранти залишаться в Україні у посткарантинний період і чи надасть український ринок праці альтернативу заробітку за кордоном. На сьогодні в Україні спостерігається загальносвітова тенденція попиту на медпрацівників, соціальних працівників і поліцейських. Але українці, навіть маючи необхідну кваліфікацію та компетенції, не поспішають погоджуватися на ці посади по причині низької заробітної плати.

У центрах зайнятості станом на 13 квітня поточного року зареєстровано 387,5 тис. безробітних українців. Порівняно з квітнем 2019-го, це на 22%, або 70 тис. осіб більше [2].

Сьогодні негативні економічні явища набувають в економіці країни ще більшого масштабу, у зв'язку з відсутністю науково обґрунтованої стратегії національного розвитку, заснованої на економічно безпечних орієнтирах в умовах загострення політичної та економічної ситуації в Україні.

Карантинні заходи кардинально змінили умови ведення бізнесу. У суб'єктів господарювання виникає велика кількість важливих запитань, які потребують термінового вирішення. Для надання консультацій по вирішенню цих питань Уряд запровадив чат підтримки в Telegram ([http://t.me/diaGovernment\\_bot](http://t.me/diaGovernment_bot)) та Viber ([viber://pa?chatURI=dia\\_bot](viber://pa?chatURI=dia_bot)), які працюють цілодобово. Також для допомоги розроблено декілька онлайн платформ: платформа «Дія.Бізнес» (<https://business.diia.gov.ua/>), портал для підприємців (<https://sme.gov.ua/>), портал ГУРТ (<https://www.gurt.org.ua>) та ін., які надають відповідь на питання: «як діяти бізнесу в умовах карантину?» та довідкову інформацію по відкриттю та розвитку бізнесу, програмам підтримки бізнесу, звітності, бланкам тощо. Для стабілізації економіки Уряд запровадив ряд заходів державної підтримки: мораторій на здійснення заходів державного нагляду (контролю), мораторій на податкові перевірки, податкові канікули, відтермінування декларування, тимчасове скасування штрафів, відтермінування застосування реєстр розрахункових операцій, соцстрахування працівників, виконання кредитних договорів, платежі за житлово-комунальні послуги, орендні платежі, фінансова підтримка підприємців, лібералізація діяльності ФОП.

Рішення проблеми виходу з кризи та прискорення розвитку економіки України в сучасних умовах неможливе без дієвих заходів антикризового управління, які повинні враховувати інтереси кожного суб'єкту регіону з оцінкою власних виробничих потужностей регіону, його інвестиційної привабливості та сконцентрованого фінансового капіталу, а також вони повинні покращувати соціальний та екологічний стан регіонів.

Таким чином, в сучасних умовах реформування системи державного регулювання основний напрямок має бути спрямований не лише на подолання криз та впровадження механізмів антикризового управління, але й на попередження криз, що дозволить своєчасно визначити шляхи їх вирішення. Це висуває певні вимоги до процесу прийняття державно-управлінських рішень, які спрямовані на розробку системи комплексного антикризового алгоритму, основним призначенням якого є не лише стабілізація економіки, але й наявність інструментів контролювання кризових явищ в національній економіці.

#### Список використаних джерел

1. Коронавірус VS бізнес: половина підприємств продержитися на карантині не более місяця [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/04/2/658857/> (дата звернення 10.04.2020) – Назва з екрана.
2. Ринок праці на карантині: кого запрошують на роботу [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://pon.org.ua/novyny/7811-rinok-prac-na-karantin-kogo-zaprosuyut-na-robotu.html> (дата звернення 14.04.2020) – Назва з екрана.